

NATO NAKON BUKUREŠTA

Pomoć Afganistanu, konsolidacija Evrope, produbljivanje partnerstva, odgovaranje na nove izazove

Samit u Bukureštu, održan od 2. do 4. aprila 2008., bio je najveći NATO-ov sastanak na vrhu svih vremena. Prisustvovalo mu je više od 60 zemalja, zajedno s višim predstavnicima mnogih drugih važnih institucija, uključujući Generalnog sekretara UN-a i predsjednika Evropske komisije. Samit je naglasio odlučnost NATO-a da blisko sarađuje sa međunarodnom zajednicom u odgovaranju na sigurnosne izazove 21. vijeka, kao i vlastiti, jedinstveni doprinos NATO-a u unapređenju sigurnosti i stabilnosti u strateškom okruženju koje se brzo mijenja.

U Bukureštu su lideri NATO-a naglasili dugoročnu privrženost Saveza Afganistanu te važnost bliske saradnje sa svim nacijama i međunarodnim organizacijama koje pružaju podršku razvoju te zemlje. Potvrđujući NATO-ovu politiku otvorenih vrata i privrženost jačanju sigurnosti i stabilnosti u Evropi, lideri su pozvali Albaniju i Hrvatsku da započnu pristupne pregovore za članstvo, usaglasivši se da će i Ukrajina i Gruzija jednoga dana postati članice NATO-a. Lideri Saveza također su naglasili NATO-ovu privrženost svojoj misiji KFOR-a na Kosovu te misiji obuke u Iraku, kao i spremnost Saveza da nastavi pružati podršku Afričkoj uniji u Sudanu i Somaliji. Pružili su dodatni poticaj trenutnim nastojanjima da se Savez transformiše kako bi udovoljio operativnim zahtjevima i najnovijim sigurnosnim prijetnjama, između ostalog i davanjem jedinstvene izjave o raketnoj odbrani. Osim toga, vodili su konstruktivnu raspravu sa predsjednikom Rusije o mogućoj saradnji Saveza i Rusije na rješavanju sigurnosnih izazova.

Pomoć Afganistanu

Lideri Saveza naglasili su u Bukureštu da je euroatlantska i šira međunarodna sigurnost usko vezana uz budućnost Afganistana kao mirne, demokratske zemlje koja poštuje ljudska prava i koja je slobodna od prijetnje terorizma. Iz tog razloga Međunarodne snage za podršku sigurnosti (ISAF), koje djeluju pod mandatom UN-a, ostaju najviši prioritet NATO-a. Uočeno je da je postignut značajan napredak otkako je NATO preuzeo komandu nad misijom ISAF-a u augustu 2003. godine, ali i da još uvijek preostaju brojni izazovi – izazovi za afganistansku vladu, NATO i ostatak međunarodne zajednice.

Savez se već duže vrijeme zalaže za “sveobuhvatan pristup” Afganistanu i drugim sigurnosnim izazovima -- takav koji objedinjuje civilna i vojna nastojanja. U Bukureštu se taj “sveobuhvatan pristup” pokazao na djelu. Na sastanku posebno posvećenom Afganistanu Saveznicima su se pridružili njihovi partneri iz misije ISAF-a, predsjednik Afganistana, generalni sekretar UN-a, predsjednik Evropske komisije, visoki predstavnik EU-a, generalni direktor Svjetske banke i zamjenik ministra vanjskih poslova Japana. Sastanak je označio početak nove faze u angažmanu međunarodne zajednice u kojoj se jedan prvenstveno vojni poduhvat, usmjeren na osiguravanje bezbjednosti i stabilnosti, mijenja u pristup koji stavlja snažniji naglasak na civilne napore obnove i na afganistansku odgovornost.

Zemlje čije snage učestvuju u ISAF-u usaglasile su se oko strateške vizije za Afganistan koja se zasniva na četiri ključna principa:

- čvrsta i zajednička dugoročna opredijeljenost;
- podrška jačem afganistanskom vodstvu i odgovornosti;
- sveobuhvatan pristup međunarodne zajednice koji objedinjuje civilna i vojna nastojanja; i
- jača saradnja i povezivanje sa afganistanskim susjedima, posebno sa Pakistanom.

Osim toga, zemlje koje učestvuju u ISAF-u pružile su podršku sveobuhvatnom političko-vojnom strateškom planu za Afganistan, koji uspostavlja jasna i realna mjerila, omogućavajući usredsređeniji rad i objektivnu procjenu napretka. Plan također pruža smjernice u pitanjima efikasnije interakcije sa afganistanskom vladom i drugim međunarodnim organizacijama. Konačno, nekoliko savezničkih i partnerskih zemalja najavilo je i nove doprinose u vojnim snagama ISAF-u, kao i druge oblike podrške.

Konsolidacija Evrope

Samit u Bukureštu podvukao je trajnu, snažnu privrženost NATO-a podršci stvaranja Evrope koja je cjelovita, slobodna i mirna. Albanija i Hrvatska pozvane su da započnu pristupne pregovore. Cilj je potpisivanje Pristupnih protokola do kraja jula 2008. te dovršenje ratifikacijskog procesa bez odlaganja. Samit je ponovo potvrdio da NATO-ova vrata ostaju otvorena drugim evropskim demokracijama koje su voljne i sposobne preuzeti odgovornosti koje članstvo podrazumijeva.

Poput Albanije i Hrvatske, i Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija* nekoliko je godina učestvovala u NATO-ovom Akcijskom planu za članstvo (MAP), pripremajući se za moguće članstvo. Saveznički lideri su se usaglasili da će ta zemlja biti pozvana na pridruživanje NATO-u čim trenutni pregovori oko njenog imena dovedu do uzajamno prihvatljivog rješenja.

Gruzija i Ukrajina učestvuju u Intenziviranom dijalogu sa NATO-om o težnjama tih zemalja ka članstvu i sa tim povezanim reformama. Saveznički lideri su se usaglasili da će te dvije zemlje postati članice NATO-a te da će Savez intenzivno sarađivati sa objema na rješavanju preostalih pitanja vezanih za njihovu molbu za priključenje procesu

MAP. Ministri vanjskih poslova NATO-a donijeće prvu procjenu napretka za svaku od dvije zemlje u decembru 2008.

Kao odgovor na euroatlantske težnje i reformska nastojanja Bosne i Hercegovine i Crne Gore te su dvije zemlje također pozvane da započnu Intenzivirani dijalog, što ne prejudicira bilo kakvu konačnu odluku Saveza. Saveznici su također potvrdili spremnost da prodube saradnju sa Srbijom, posebno kroz razvoj Individualnog partnerskog akcijskog plana i da razmotre otvaranje Intenziviranog dijaloga koji će uslijediti nakon što Srbija podnese zahtjev.

Saveznici su potvrdili svoju privrženost stabilnosti na čitavom Balkanu te su ponovili da će jake snage pod NATO-ovim vodstvom na Kosovu (KFOR), koje su ondje prvi put raspoređene u junu 1999., ostati na Kosovu na osnovu Rezolucije 1244 Vijeća sigurnosti UN-a. NATO i KFOR nastaviće sarađivati sa vlastima i Ujedinjenim narodima, Evropskom unijom i drugim međunarodnim činiocima kako bi pomogli razvoj stabilnog, demokratskog, multietničkog i mirnog Kosova.

** Turska priznaje Republiku Makedoniju pod njenim ustavnim imenom.*

Produblјivanje partnerstva

NATO-ovi partneri od ključne su važnosti za način na koji Savez danas funkcioniše. Partnerski sporazumi Saveza uključuju Euroatlantsko partnersko vijeće (EAPC); posebne odnose sa Rusijom i Ukrajinom; Mediteranski dijalog sa sedam zemalja u sjevernoj Africi i na Bliskom istoku; Istanbulsku inicijativu za saradnju usmjerenu na zemlje Zaljeva i neformalnije bilateralne odnose sa zemljama-partnerima u cijelom svijetu. Saveznice su u Bukureštu naglasile svoj trajan interes za uključivanje partnera u misije i operacije te za prilagođavanje dijaloga i saradnje njihovim specifičnim interesima i problemima.

Na neformalnom radnom ručku šefovi država i vlada EAPC-a pozdravili su odluku Malte da se vrati u Partnerstvo za mir (PfP) i pridruži EAPC-u. (Malta se pridružila PfP programu u aprilu 1995., ali je suspendovala članstvo u oktobru 1996.)

Na sastanku NATO-Ukrajinske komisije (NUC), ukrajinski predsjednik zahvalio se Saveznicima što su dali "jasan signal" o budućnosti ukrajinskih odnosa sa NATO-om time što su se složili da će ta zemlja postati članica NATO-a. Saveznički lideri pozdravili su napredak koji je Ukrajina postigla u reformi odbrambenog i sigurnosnog sektora i pohvalili su njen značajan doprinos operacijama i misijama pod vodstvom NATO-a.

Na sastanku NATO-Ruskog vijeća (NRC), prvom koji je održan na nivou samita od osnivanja vijeća u maju 2002., saveznički lideri su se susreli sa ruskim predsjednikom. Lideri NRC-a usaglasili su se o strateškoj važnosti partnerstva NATO-a i Rusije te o važnosti NRC-a kao foruma za otvoren politički dijalog, uključujući i onaj o pitanjima u kojima se Saveznici i Rusija možda ne slažu. Prije sastanka NRC-a, NATO i Rusija potpisali su sporazum o olakšavanju kopnenog prelaska nevojne opreme namijenjene ISAF-u preko ruskog teritorija.

Saveznici su pozvali na dalju saradnju između NATO-a i Ujedinjenih naroda radi održavanja međunarodnog mira i sigurnosti, naglašavajući važnost efikasne i djelotvorne koordinacije između te dvije organizacije. Također su istaknuli svoju odlučnost da unaprijede strateško partnerstvo između NATO-a i EU-a, koje pokriva širok raspon pitanja od zajedničkog interesa i od sve veće je važnosti u Afganistanu i na Kosovu. Saveznički lideri su ponovili da će “snažnija EU dodatno doprinijeti našoj zajedničkoj bezbjednosti”.

Odgovori na nove izazove

U Bukureštu su saveznički lideri naglasili potrebu da NATO i dalje bude u stanju da ispunjava svoje operativne obaveze i provodi misije u punom opsegu te su pružili dodatni poticaj i smjernice za transformaciju savezničkih snaga i njegovih odbrambenih kapaciteta koja se trenutno odvija. Također su naglasili potrebu za prilagođavanjem struktura i procesa u Štabu NATO-a te su zadužili generalnog sekretara NATO-a da o tome sastavi prijedloge, na vrijeme za Samit 2009.

Na samitu u Bukureštu je postignut širok stepen saglasnosti o tome da se, uz ispunjavanje trenutnih zahtjeva, a posebno u vezi sa NATO-ovim misijama i operacijama, Savez mora pripremiti i za nove, netradicionalne izazove, kao što su proliferacija oružja za masovno uništenje, kibernetički napadi ili poremećaji u opskrbi energijom.

Saveznički lideri su prepoznali da će planirano raspoređivanje američkih resursa raketne odbrane u Evropi pomoći zaštititi mnogih Saveznika i složili su se da ti kapaciteti trebaju biti sastavni dio bilo koje buduće NATO-ove opće arhitekture raketne odbrane. Mogućnost da se sveobuhvatna arhitektura raketne odbrane proširi, tako da pokrije sve savezničke teritorije koje inače nisu pokrivene američkim sistemom, biće razmotrena na sljedećem samitu NATO-a 2009. Potičući Rusiju da iskoristi američki prijedlog za saradnju na području

raketne odbrane, lideri su iskazali spremnost da istraže mogućnosti povezivanja američkih, NATO-ovih i ruskih sistema raketne odbrane u odgovarajućem trenutku.

Saveznici su odobrili strategiju kibernetičke odbrane, naglašavajući potrebu da NATO i zemlje-članice zaštite ključne informacione sisteme, dijele pozitivna iskustva i osiguraju kapacitete koji će zemljama-članicama, na njihov zahtjev, pružati podršku u suprotstavljanju kibernetičkom napadu. Lideri su izjavili da s nestrpljenjem iščekuju dalji razvoj NATO-ovih kapaciteta kibernetičke odbrane i jačanje veza između NATO-a i nacionalnih vlasti u tom području.

Saveznički lideri također su se osvrnuli na izvještaj o NATO-ovoj ulozi u energetske sigurnosti koji utvrđuje osnovne principe i izlaže mogućnosti i preporuke za dalje aktivnosti, posebno u pet ključnih područja u kojima NATO može osigurati stvaranje dodane vrijednosti: informaciono i obavještajno povezivanje i saradnja; planiranje stabilnosti; poboljšavanje međunarodne i regionalne saradnje; podrška upravljanju posljedicama kriza; i podrška zaštiti najvažnije infrastrukture. Ostvareni napredak razmotriće se na Samitu 2009.

Nakon Bukurešta

Saveznički lideri su se dogovorili da će se ponovo sastati iduće godine, u francuskom gradu Strasburu i u njemačkom gradu Kehl, na proslavi 60. godišnjice NATO-a. Samit će pružiti priliku za sagledavanje procesa NATO-ove transformacije te za dalju artikulaciju i jačanje vizije Saveza o svojoj ulozi u suočavanju sa novim izazovima 21. vijeka. Dogovoreno je pripremanje Deklaracije o sigurnosti, koja će biti usvojena na Samitu 2009., radi daljeg osiguravanja uslova za ispunjenje tog važnog zadatka.

**NATO Public Diplomacy Division /
Division Diplomatie publique de l'OTAN
1110 Brussels / 1110 Bruxelles
Belgium / Belgique
natodoc@hq.nato.int
www.nato.int**